

Suvestinė redakcija nuo 2024-01-04

Įsakymas paskelbtas: TAR 2023-01-05, i. k. 2023-00287

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2023 m. sausio 5 d. Nr. V-18
Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, 101.1 ir 109.1 papunkčius bei Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.2.5 papunktyje nurodytą priemonę:

1. T v i r t i n u Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašą (pridedama).
2. R e k o m e n d u o j u pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigoms dalyvauti Socialinio recepto iniciatyvoje.
3. P a v e d u šio įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.
4. N u s t a t a u, kad Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašo nuostatos 2023 m. taikomos tik tų savivaldybių, kurios dalyvauja Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo bandomajame projekte: Kauno miesto, Klaipėdos rajono, Šiaulių miesto ir Vilniaus miesto, visuomenės sveikatos biurams.

Kultūros ministras,
pavaduojantis sveikatos apsaugos ministrą

Simonas Kairys

SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Socialinio recepto iniciatyvos organizavimo, įgyvendinimo vertinimo ir stebėsenos tvarką.

2. Socialinio recepto iniciatyva skirta asmenų, sulaukusių Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyto senatvės pensijos amžiaus (toliau – senatvės pensijos amžiaus sulaukę asmenys), psichologinei gerovei ir psichikos sveikatai stiprinti įtraukiant juos į ilgalaikes šiems asmenims nemokamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ar kitas savivaldybės teritorijoje prieinamas veiklas.

3. Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinimo savivaldybėje metu veikia Apraše pateiktas algoritmas, kuriuo vadovaudamasis ambulatorinės pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios komandos narys ar šeimos gydytojo komandos narys nusiunčia asmenis, atitinkančius Aprašo 7 punkte nustatytus kriterijus, pas Socialinio recepto iniciatyvą savivaldybėje koordinuojantį savivaldybės visuomenės sveikatos biure dirbantį specialistą (toliau – Socialinio recepto koordinatorius), kuris asmeniui padeda įsitraukti į ilgalaikes nemokamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ar kitas savivaldybės teritorijoje prieinamas veiklas.

4. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme bei kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose šeimos gydytojo komandos paslaugas, ambulatorinės pirminės psichikos sveikatos priežiūros bei visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas.

II SKYRIUS SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS ORGANIZAVIMO TVARKA

5. Socialinio recepto iniciatyvą savivaldybėje organizuoja savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) arba kitos savivaldybės Biuras, teikiantis visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybėje pagal savivaldybių bendradarbiavimo sutartį. Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinime dalyvauja savivaldybės teritorijoje veikiančios valstybės, savivaldybių įstaigos ar nevyriausybinės organizacijos, teikiančios kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ar kitas senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims skirtas veiklas.

6. Socialinio recepto koordinatorius turi turėti aukštąjį ar jam prilygintą sveikatos mokslų studijų krypties grupės visuomenės sveikatos studijų krypties, socialinių mokslų studijų krypties grupės sociologijos, socialinio darbo arba psichologijos studijų krypties, verslo ir viešosios vadybos studijų krypties grupės žmonių išteklių vadybos studijų krypties, ugdymo mokslų krypties grupės arba menų krypties grupės išsilavinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-6](#), 2024-01-03, paskelbta TAR 2024-01-03, i. k. 2024-00094

7. Socialinio recepto iniciatyva taikoma senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims, kurie atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

7.1. pas šeimos gydytojo komandą ar pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančią komandą dėl psichosomatinių priežasčių lankosi dažniau nei būtina;

7.2. patiria vienišumo, atskirties, netekties išgyvenimą, prastą savijautą dėl lėtinių ligų ar kitų fizinės ar psichikos sveikatos sutrikimų ar turi negalią;

7.3. yra tos pačios amžiaus grupės asmenų globėjai ar rūpintojai.

8. Socialinio recepto iniciatyvoje dalyvaujama pateikus Socialinio recepto registracijos formą, prieinamą interneto svetainėje www.pagalbasau.lt., kurią užpildyti gali:

8.1. ambulatorines pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios komandos ar šeimos gydytojo komandos narys tiesioginės ar nuotolinės konsultacijos metu, kai pacientas atitinka Aprašo 7 punkto nuostatas ir nori dalyvauti Socialinio recepto iniciatyvoje;

8.2. pats asmuo savarankiškai ar padedamas kitų asmenų (pavyzdžiui, artimųjų, seniūnijų socialinių darbuotojų ir pan.), gavęs informaciją apie Socialinio recepto iniciatyvą;

8.3. Socialinio recepto koordinatorius tiesioginės ar nuotolinės konsultacijos metu, kai asmuo kreipiasi pagalbos.

9. Socialinio recepto koordinatorius vykdo šias funkcijas:

9.1. vadovaudamasis Aprašo 1 priedu, surenka informaciją apie nemokamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ir kitas savivaldybės teritorijoje prieinamas veiklas, pritaikytas Aprašo 7 punkte nurodytų asmenų poreikiams;

9.2. kreipiasi į savivaldybės teritorijoje prieinamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ir kitas nemokamas veiklas vykdančias įstaigas ar nevyriausybinės organizacijas dėl bendradarbiavimo įgyvendinant Socialinio recepto iniciatyvą, joms sutikus, surenka Socialinio recepto iniciatyvai aktualią informaciją vadovaudamasis Aprašo 2 priedu bei parengia Socialinio recepto iniciatyvos dalijamąją medžiagą, kuri turi būti atnaujinama pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per pusmetį;

9.3. pristato Socialinio recepto iniciatyvą seniūnijų socialiniams darbuotojams, savivaldybės teritorijoje ambulatorines pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių komandų ir šeimos gydytojų komandų nariams, kviečia siųsti asmenis, atitinkančius Aprašo 7 punkte nustatytus kriterijus, dalyvauti Socialinio recepto iniciatyvoje;

9.4. konsultuoja, informuoja ir motyvuoja asmenis, besidominčius galimybėmis dalyvauti Socialinio recepto iniciatyvoje;

9.5. susisiekiama su asmenimis, kurių vardu pateikta Socialinio recepto registracijos forma, (toliau – Socialinio recepto iniciatyvos dalyvis) ir susitaria dėl pirmosios konsultacijos formos (individualiai ar grupėje), jos laiko bei pobūdžio (gyvai ar nuotoliu), atsižvelgdamas į konsultacijų organizavimo galimybes bei Socialinio recepto iniciatyvos dalyvio poreikius;

9.6. pirmos konsultacijos metu susipažįsta su Socialinio recepto iniciatyvos dalyviu, paaiškina dalyvavimo Socialinio recepto iniciatyvoje galimybes bei naudą, atsižvelgdamas į Socialinio recepto iniciatyvos dalyvio poreikius bei norus, informuoja apie savivaldybės teritorijoje nemokamas kultūros, sveikatingumo, neformaliojo švietimo ar kitas veiklas, padeda išsirinkti bei užsiregistruoti į pasirinktos veiklos (-ų) užsiėmimus. Socialinio recepto iniciatyvos dalyviui siūloma ne mažiau nei 8 skirtingi ar tos pačios veiklos užsiėmimai;

9.7. teikia kitas individualias ar grupines konsultacijas gyvai ar nuotoliu pagal poreikį ir susitarimą su Socialinio recepto iniciatyvos dalyviu, siekdamas išsiaiškinti, kaip sekasi dalyvauti pasirinktose veiklose, prireikus motyvuoja tęsti dalyvavimą užsiėmimuose ar pasirinkti kitas veiklas;

9.8. po dalyvavimo suplanuotuose užsiėmimuose susisiekiama su Socialinio recepto iniciatyvos dalyviu sutartu būdu (gyvai, telefonu, el. paštu) ir aptaria dalyvavimo veikloje (-ose) patirtis, jos (jų) atitiktį jo poreikiams, prireikus motyvuoja savarankiškai toliau dalyvauti veikloje (-ose).

10. Ambulatorines pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios komandos, šeimos gydytojų komandos ir seniūnijų socialiniai darbuotojai, dalyvaujantys Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinime:

10.1. suteikia asmenims, atitinkantiems Aprašo 7 punkte nurodytus kriterijus, informaciją apie Socialinio recepto iniciatyvą, motyvuoja juos dalyvauti, esant galimybei, užregistruoja užpildydami internetinę Socialinio recepto registracijos formą;

10.2. teikia siūlymus ir kitą aktualią informaciją Socialinio recepto koordinatoriui dėl Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinimo tobulinimo.

11. Valstybės, savivaldybių įstaigos ar nevyriausybines organizacijas, dalyvaujančios Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinime:

11.1. teikia informaciją Socialinio recepto koordinatoriui apie Socialinio recepto iniciatyvai įgyvendinti skirtas veiklas, jų vykdymo sąlygas, registracijos būdus, pokyčius dėl veiklų vykdymo, veiklų trukmę, dažnumą ir pan.;

11.2. teikia siūlymus ir kitą aktualią informaciją Socialinio recepto koordinatoriui dėl Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinimo tobulinimo.

III SKYRIUS

INICIATYVOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMAS, VERTINIMAS IR STEBĖSENA

12. Higienos institutas:

12.1. koordinuoja Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinimą;

12.2. teikia siūlymus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai dėl Socialinio recepto iniciatyvos veiklų bei teisinio reglamentavimo, susijusio su Socialinio recepto iniciatyvos vykdymu, tobulinimo;

12.3. pagal poreikį teikia siūlymus ir aktualią informaciją Socialinio recepto koordinatoriams apie Socialinio recepto iniciatyvą, organizuoja Socialinio recepto koordinatorių mokymus kvalifikacijai tobulinti bei metodinės medžiagos, susijusios su Socialinio recepto iniciatyvos vykdymu, rengimą ir atnaujinimą.

13. Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo metu Socialinio recepto koordinatorius renka ir pildo informaciją apie Socialinio recepto iniciatyvos dalyvius vadovaudamasis Aprašo 3 priedu.

14. Pasibaigus kalendoriniams metams, Socialinio recepto koordinatorius parengia Socialinio recepto iniciatyvos suvestinę metinę ataskaitą vadovaudamasis Aprašo 4 priedu, kurią Biuras kasmet iki sausio 20 d. pateikia Higienos institutui.

15. Higienos institutas apibendrina iš Biurų gautas Socialinio recepto iniciatyvos suvestines metines ataskaitas ir, vadovaudamasis Aprašo 4 priedu, parengia metinę ataskaitą, kurią iki einamųjų metų vasario 10 dienos pateikia Sveikatos apsaugos ministerijai bei Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Su Socialinio recepto iniciatyva susiję asmens duomenys, renkami Socialinio recepto iniciatyvos įgyvendinimo apskaitos tikslais, tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

17. Biuras ir Socialinio recepto iniciatyvoje dalyvaujančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos savo interneto svetainėse viešai skelbia informaciją apie Socialinio recepto iniciatyvą, jos tikslinę grupę, Socialinio recepto koordinatoriaus kontaktus ir kitą su Socialinio recepto iniciatyva susijusią informaciją.

18. Socialinio recepto iniciatyvą įgyvendinantis Biuras teikia pasiūlymus dėl jos įgyvendinimo ar tobulinimo Higienos institutui ir (ar) Sveikatos apsaugos ministerijai.

19. Aprašo nustatyta tvarka vykdoma Socialinio recepto iniciatyva finansuojama iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS VEIKLŲ ATRANKOS KRITERIJAI

1. Į Socialinio recepto iniciatyvą atrenkamos veiklos, atitinkančios visus šiuos kriterijus:
 - 1.1. Veikla siekiama įgyvendinti bent vieną iš šių tikslų:
 - 1.1.1. mažinti kultūrinę atskirtį, didinti kultūros patirčių įvairovę, stiprinti jų kultūrinę tapatybę bei lavinti kūrybiškumą, skatinti senatvės pensijos amžiaus sulaukusių asmenų savarankiškumą ar sveiką gyvenimo būdą, praktiškai taikyti įgytas žinias;
 - 1.1.2. stiprinti senatvės pensijos amžiaus sulaukusių asmenų fizinę ir emocinę sveikatą;
 - 1.1.3. stiprinti senatvės pensijos amžiaus sulaukusių asmenų kompetencijas ir įgūdžius per neformalųjį švietimą;
 - 1.1.4. skatinti bendradarbiavimą ir dalijimąsi įgūdžiais bei žiniomis tarp kartų.
 - 1.2. Veikla apima tam tikrą užsiėmimų ciklą senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims ir vykdoma vienoje iš šių sričių:
 - 1.2.1. kultūra ir menas (įvairios kultūros ir meno programos bibliotekose, kultūros centruose, muziejuose, profesionaliojo scenos meno įstaigose ir kitur);
 - 1.2.2. sveikatingumas (fizinio aktyvumo, mitybos bei psichikos sveikatos stiprinimo programa savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose ir kitur);
 - 1.2.3. neformalusis švietimas (neformaliojo mokymosi programos);
 - 1.2.4. kita (galimybės savanoriauti, dalyvauti meno kolektyvuose ir pan.).
 - 1.3. Vykdamą veiklą atsižvelgiama į senatvės pensijos amžiaus sulaukusių asmenų, atitinkančių Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašo 7 punkte nustatytus kriterijus, individualius poreikius ir siekiama užtikrinti veiklos prieinamumą.
-

(Informacijos apie Socialinio recepto iniciatyvos veiklą forma)

INFORMACIJA APIE SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS VEIKLĄ

Informacija apie veiklą	
Organizacijos, įstaigos pavadinimas	
Adresas	
Telefono numeris	
El. pašto adresas	
Interneto svetainės adresas (neprivaloma)	
Veiklos sritis (pažymėti)	
☐ Kultūra ir menas (įvairios kultūros ir meno programos bibliotekose, kultūros centruose, muziejuose, profesionaliojo scenos meno įstaigose ir kitur);	
☐ Sveikatingumas (fizinio aktyvumo, mitybos bei psichikos sveikatos stiprinimo programa savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose ir kitur);	
☐ Neformalusis švietimas (neformaliojo mokymosi programos);	
☐ Kita (galimybės savanoriauti, dalyvauti meno kolektyvuose ir pan.)	
Veiklos pavadinimas, kada ir kur vyksta veikla, jos trukmė	
Trumpas veiklos aprašymas (iki 60 žodžių)	

(Informacijos apie Socialinio recepto iniciatyvos dalyvius forma)

INFORMACIJA APIE SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS DALYVIUS

Ši forma skirta Socialinio recepto koordinatoriui žymėti informaciją apie Socialinio recepto iniciatyvos dalyvius. Jei asmuo pasirenka kelias veiklų kategorijas, informacija pildoma kiekvienai veiklai atskirai

Eil. Nr.	Vardas ir pavardė	Amžius	Lytis	Užsiregistravimo į Socialinio recepto iniciatyvą data	Pirmojo pasirinktos veiklos užsiėmimo data	Pasirinktos veiklos (-ų) kategorija (-os)*
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
...						

*Veiklų kategorijos:

1. Kultūra ir menas (įvairios kultūros ir meno programos bibliotekose, kultūros centruose, muziejuose, profesionaliojo scenos meno įstaigose ir pan.).
 2. Sveikatingumas (fizinio aktyvumo, mitybos bei psichikos sveikatos stiprinimo programa savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose ir kitur).
 3. Neformalusis švietimas (neformaliojo mokymosi programos).
 4. Kita (galimybės savanoriauti, dalyvauti meno kolektyvuose ir pan.).
-

(Socialinio recepto iniciatyvos suvestinės metinės ataskaitos forma)

SOCIALINIO RECEPTO INICIATYVOS SUVESTINĖ METINĖ ATASKAITA

20..... m. d.

1. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pavadinimas _____
2. Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą, skaičius _____

Eil. Nr.	Savivaldybės, kurioje vykdyta Socialinio recepto iniciatyva, pavadinimas	Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą, skaičius	Asmenų, kurie kreipėsi į Socialinio recepto iniciatyvą lytis (įrašyti bendrą skaičių)		Bendras asmenų, dalyvavusių atitinkamos veiklos kategorijoje, skaičius			Kiek vidutiniškai dienų teko laukti nuo užsiregistravimo Socialinio recepto iniciatyvoje iki pirmo užsiėmimo pasirinktoje veikloje?				
			Vyrai	Moterys	Kultūra ir menas	Sveikatingumas	Neformalusis švietimas	Kita	Kultūra ir menas	Sveikatingumas	Neformalusis švietimas	Kita
1.												
2.												
3.												
4.												
...												

3. Komentariai, pastabos, pasiūlymai Socialinio recepto iniciatyvai.

Ataskaitą užpildė

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-6](#), 2024-01-03, paskelbta TAR 2024-01-03, i. k. 2024-00094

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2023 m. sausio 5 d. įsakymo Nr. V-18 „Dėl Socialinio recepto iniciatyvos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo